



## Édesburgonya – a klímaváltozás nyertese

**A BATÁTA VAGY ÉDESBURGONYA NEM MONDHATÓ NÁLUNK ÚJ NÖVÉNYNEK. TERMESZTÉSÉNEK ÉS HAZAI ELTERJESZTÉSÉNEK ELSŐ KÍSÉRLETEI KÖZEL 100 ÉVRE TEHETŐK, ÁM FOGYASZTÁSA, TERMESZTÉSE SAJÁT ELLÁTÁSRA ÉS ÉRTÉKESÍTÉSRE AZ UTÓBBI ÉVEKBEN FÖLLENDÜLT. MIVEL TÖBB MELEGET IGÉNYEL ÉS JOBBAN BÍRJA A HŐSÉGET, MINT A BURGONYA, A KLÍMAVÁLTOZÁSSAL JELENTŐSÉGE VALÓSZÍNŰLEG NÖVEKEDNI FOG, TÖBBEN TERMESZTIK ÉS FOGYASZTIK MAJD.**

DR. TERBE ISTVÁN

Az édesburgonya (*Ipomoea batatas*) környezeti igénye sok tekintetben hasonlít a burgonyafélék családjába tartozó paradicsomhoz, paprikához vagy közönséges burgonyához, noha nem áll velük rokonságban. A batáta a szulákfélék családjához tartozik. A földben, a gyökereken fejlődő gumót fogyasztjuk, amelyeknek igen magas a szénhidrátartalma. Számos fajtája ismert, nálunk a világossárga húsú terméseket keresik, de

léteznek ettől eltérő színű (narancssárga, lila) és különböző gumómérettel, alakkal és tenyészidő hosszúsággal rendelkező fajták is.

### Melegigényes

A batáta jól beilleszthető a házikertekben és kiscgazdaságokban ültethető növények sorába. A környezet iránt nem mondható igénytelen növénynek. Közép-Amerikából származik,

ez a hő-, a víz- és a páraigényére vonatkozóan sokat elárul. Kifejezetten melegigényes növény a fagyot nem tűri, kb. 10 °C alatt a fejlődése megáll, ilyen tekintetben a paprikához vagy a padlizsánhoz hasonlítható. A tenyészidő első harmadában sok vizet és magas páratartalmat igényel, később viszont kevesebbet – a paprika és paradicsom esetében ez fordítva van. A gumóképzés idejére a minőség és a jobb tárolhatóság érdekében az öntözést mérsékeljük. Ebből a szempontból jól alkalmazkodik a hazai száraz, nyárvégi időjárásunkhoz.

A termőhely megválasztásánál a gyorsan fölmelegedő, lazább szerkezetű, de mélyrétegű talajokat kell előnyben részesíteni. A kötöttebb, tömörebb, sekély művelésű földeken – a gyökérszöldségekhez hasonlóan – torz terméseket fejleszt. Kötöttebb (középkötött) talajon javasolható a sárgarépa- vagy a burgonya-termesztésben is használatos kiemelt ágyásos termesztési módszer, amely során a palántákat a 40-50 cm magas bakhátakra ültetik.

### Tápanyagigényes

Tápanyagigénye a paradicsoméhoz és az ékezési paprikáéhoz hasonló; egy tonna termés előállításához megközelítően ezekkel a növényekkel megegyező nitrogént, foszfort és káliumot (kilogrammban) vesz fel a talajból.

A burgonyához vagy a gyökérszöldségfélékhez hasonlóan a nitrogénhez képest jelentős a káliumigénye, ami feltétele a jó tárolhatóságának. Több nitrogén és kevesebb kálium nemcsak a minőségre van rossz hatással, de erős lombnövekedést idéz elő, miközben a gumótermés kevesebb lesz.

### Szaporítása

Az édesburgonyát a gumón képződő hajtások gyökereztetésével előállított palántáról szapo-

rítjuk. Mivel ennek megnevelése meglehetősen nagy szaktudást, jól fűthető fóliát vagy üvegházat, továbbá egészséges, vírusmentes gumókat igényel, javasoljuk a kész szaporítóanyag (palánta) vásárlását (képen). Kiültetése a tavaszi fagyok után (május közepe), a paprikával és a tojásgyümölcscsel együtt lehetséges. Május vége utáni szaporításból számottevő mennyiségű termésre már nem számíthatunk, tekintettel arra, hogy a tenyészideje 100-120 nap.

Négyzetméterenként 2-3 növényt lehet felnevelni. Sortávolságnak kb. 100 cm-t, tőtávolságnak 35-45 cm-t javasolunk. A jó gyökerekedés érdekében az ültetést követő öntözés, beiszapolás elengedhetetlen.

Ápolása a terület gyommentesítéséből, kezdetben rendszeres öntözésből, szükség szerinti fejtrágyázásból (nitrogén és kálium), továbbá a legyökeresedő indák eltávolításából (letépesésből) áll.

Szeptember végén, október elején szedjük fel a gumókat, amelyeket 4-5 napig száraz, meleg helyen tartunk annak érdekében, hogy az utóérés, az az a cukrok kialakulása megtörténjen. Ezt követően pincében hosszú időn keresztül tárolható, ugyanúgy, mint a közönséges burgonya.

(Édesburgonyával készült receptünket a 6. oldalon találja.)

